

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **231** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 10 november 2009 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de dames An Michiels, Katleen Martens en Gerda Van Steenberge

betreffende de invoering van een taalbadklas
in het leerplichtonderwijs

TOELICHTING

Iedereen is het erover eens dat het belangrijk is dat onze leerlingen een goede kennis hebben van de onderwijstaal, het Nederlands. Reeds geruime tijd echter wordt duidelijk dat de kennis van het Nederlands bij heel wat leerlingen ondermaats is. Een goede beheersing van die taal is echter noodzakelijk, willen de leerlingen met succes de lessen volgen. Indien dat niet het geval is, leidt dat onvermijdelijk tot een kwaliteitsdaling van ons onderwijs.

De recente cijfers die aantonen dat ongeveer één kleuter op vijf als thuistaal niet het Nederlands heeft, maken duidelijk dat er dringend een structureel beleid ten opzichte van anderstalige leerlingen nodig is.

Tijdens de vorige legislatuur werd door de overheid een aanvang genomen met een ‘radicale’ hervorming van het taalonderwijs, beginnend in de kleuterklas en eindigend op het einde van het leerplichtonderwijs.

Zo werden de eindtermen Nederlands in het basisonderwijs herzien en werd de verplichting om een engagementsverklaring in het schoolreglement op te nemen, decretaal vastgelegd. Buiten het feit dat ouders die verklaring moeten ondertekenen bij de inschrijving van hun kind, houdt de verklaring echter geen enkele resultaatsverbintenis in. Scholen die merken dat ouders hun engagement niet nakomen, kunnen daartegen niets ondernemen.

Een andere vernieuwing houdt in dat leerlingen, die naar het eerste leerjaar gaan, moeten kunnen aantonen dat zij een jaar Nederlandstalig kleuteronderwijs hebben gevolgd. Is dat niet het geval, dan moeten zij door middel van een taaltoets aantonen dat zij de onderwijstaal voldoende beheersen om de lessen te kunnen volgen.

Wij vrezen echter dat die maatregelen onvoldoende zullen blijken om de taalachterstand bij sommige leerlingen weg te werken.

Ook vanuit de derde kleuterklas stromen immers heel wat leerlingen door naar het eerste leerjaar, zonder dat zij voldoende begrijpen wat de juf of meester daar vooraan vertelt.

Niet alleen maken die leerlingen het voor de hele klas moeilijk om op een bepaald niveau les te volgen, ook voor henzelf is het traumatisch om de uitleg niet of nauwelijks te kunnen volgen, met alle negatieve gevolgen van dien.

Het probleem is echter niet alleen te situeren bij de overgang van het kleuter- naar het basisonderwijs, ook bij de overgang van het lager naar het secundair onderwijs leidt taalachterstand bij leerlingen maar al te vaak tot een verkeerde oriëntering of studiekeuze.

Daaraan kan tegemoetgekomen worden door de ontwikkeling van een taaltest, die peilt naar de kennis van het Nederlands bij de overgang van kleuteronderwijs naar lager onderwijs en bij de overgang van lager naar secundair onderwijs. Daaraan wordt dan ook een ‘taalbadklas’ gekoppeld. In de taalbadklas worden de leerlingen, van wie de test aantoonde dat zij onvoldoende Nederlands kennen om met goed gevolg de lessen te volgen, gedurende een schooljaar bijgeschoold. Op die manier zal, door een intensief contact met het Nederlands, de taalvaardigheid van die leerlingen bevorderd worden. Na het afleggen van een nieuwe test kunnen de leerlingen in kwestie vervolgens instappen in het gewoon onderwijs. Dat systeem biedt verschillende voorbeelden:

- het niveau in het gewoon onderwijs zal erop vooruitgaan, omdat alle leerlingen een voldoende kennis van het Nederlands zullen hebben om de lessen te kunnen volgen. Leerkrachten zullen dus niet langer extra tijd en moeite moeten investeren in die leerlingen die een tekort aan basiskennis Nederlands hebben, maar zullen hun aandacht kunnen

- richten op het overbrengen van de noodzakelijke kennis en vaardigheden. Ook voor andere zaken die extra's vragen, zoals leermoeilijkheden, ADHD, dyslexie enzovoort, zal dan meer tijd vrijkomen;
- de leerlingen die onvoldoende basiskennis Nederlands bezitten om de lessen te kunnen volgen, zullen niet langer geconfronteerd worden met faalervaringen. Zij zullen integendeel samen met anderen intensief kunnen werken aan de verwerving van dat Nederlands, zonder daarbij ook nog moeite te moeten doen om de leerstof op te nemen. Het nadeel dat zij daardoor een jaar later aan hun 'gewone' onderwijsloopbaan zullen kunnen beginnen, kan ons inziens niet opwegen tegen de voordelen. Bovendien tonen de cijfers aan dat het juist de leerlingen met een onvoldoende kennis van het Nederlands zijn die met schoolachterstand geconfronteerd worden. Die schoolachterstand gaat dan ook nog gepaard met faalervaringen, terwijl hun 'taalbadjaar' tot een succeservaring kan uitgroeien als de leerlingen merken dat ze, door de kennis die ze dat jaar opdoen, met succes hun verdere schoolloopbaan kunnen doorlopen;
 - de invoering van een taalbadklas is bovendien ook voor anderstalige ouders een duidelijk signaal dat het belangrijk is dat de kinderen Nederlands leren, niet alleen door op school Nederlands te praten, maar ook door buiten de school(m)uren met onze taal in aanraking te komen. Immers, als die kinderen niet alleen op jonge leeftijd reeds naar school komen en daar Nederlands leren, maar tegelijkertijd ook in hun thuissituatie het Nederlands gebruiken, kan het zeer goed mogelijk zijn dat dergelijke taalbadklassen na verloop van tijd overbodig worden. Om die reden zijn wij dan ook van mening dat het niet volstaat om enkel binnen de school te werken aan de taalvaardigheid van de kinderen. Op die manier kan de invoering van een taalbadklas een versterking worden van de reeds verplichte engagementsverklaring.

Wij pleiten er niet voor om ook in de kleuterklassen reeds met taalbadklassen te werken. Daar is vooral behoefte aan kleinere klassen, waardoor er meer aandacht kan worden gegeven aan taalverwerving, niet alleen voor anderstalige maar ook voor Nederlandstalige kinderen. Tegelijkertijd moet er werk gemaakt worden van specifieke taalvaardigheidstraining voor kleuteronderwijzers, zodat zij optimaal de taalvaardigheid van hun kleuters kunnen stimuleren en verder ontwikkelen.

Wat de praktische organisatie van de taalbadklassen betreft, willen wij graag de autonomie van de school (of scholengemeenschap) laten spelen. Indien er verschillende leerlingen in zo'n taalbadklas terechtkomen, kan de school er zelf voor kiezen om die leerlingen ofwel op schoolniveau ofwel op het niveau van de scholengemeenschap te groeperen. Het is echter de overheid die voorziet in de nodige middelen voor dit initiatief.

An MICHIELS

Katleen MARTENS

Gerda VAN STEENBERGE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het feit dat de instructietaal in ons onderwijs het Nederlands is;
 - 2° het feit dat ongeveer 1 op de 5 kleuters thuis geen Nederlands praat;
 - 3° het feit dat de engagementsverklaring geen enkele resultaatsverbintenis inhoudt voor ouders van anderstalige kinderen;
 - 4° het feit dat de verplichte aanwezigheid van 220 halve dagen in de derde kleuterklas geen garantie vormt voor een voldoende kennis van het Nederlands;
 - 5° het feit dat een onvoldoende kennis van de Nederlandse taal vaak leidt tot een verkeerde oriëntering en studiekeuze bij de overgang van het lager naar het secundair onderwijs;
- overwegende dat:
 - 1° een voldoende kennis van de Nederlandse taal een absolute voorwaarde is om met succes onderwijs te kunnen volgen;
 - 2° veel anderstalige kinderen buiten de school(m)uren niet of nauwelijks in aanraking komen met het Nederlands, waardoor de ontwikkeling van de Nederlandse taal niet bevorderd wordt;
 - 3° ook Nederlandstalige kinderen soms een onvoldoende kennis hebben van de Nederlandse (school)taal;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° twee eenduidige testen te laten ontwerpen die nagaan of kinderen die starten in het eerste leerjaar dan wel in het eerste jaar van het secundair onderwijs, de taal voldoende beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
 - 2° het idee van taalbadklassen – waar kinderen, van wie de test aantoont dat zij onvoldoende kennis hebben van de Nederlandse taal, samen met leeftijdgenootjes intensief onderricht krijgen in de Nederlandse taal, zodat zij nadien met succes weer het gewoon onderwijs kunnen volgen (naar analogie met de huidige OKAN-klassen (Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers)) – uit te werken en te communiceren naar scholen, leerkrachten en ouders;
 - 3° aan de scholen of scholengemeenschappen voldoende middelen toe te kennen zodat zij die taalbadklassen kunnen organiseren.

An MICHIELS

Katleen MARTENS

Gerda VAN STEENBERGE